

Uzupełnij tabelę: I grupa – przyczyny, II grupa – skutki.

Rodzaj zanieczyszczenia	Przyczyny	Skutki
Naturalne		
Sztuczne		

Przyczyny zanieczyszczeń

Przyczyny zanieczyszczeń środowiska można podzielić zasadniczo na naturalne i sztuczne. Do pierwszej grupy należy m.in. aktywność wulkanów i Słońca, erozje skał itp. Przyczyny sztuczne wynikają z działalności człowieka w takich dziedzinach jak np. górnictwo, przemysł, energetyka, transport. Skutkuje ona emisją dwutlenku węgla, metanu, dwutlenku siarki, tlenu azotu czy amoniaku, uwalnianiem do środowiska metali ciężkich, fenoli, pestycydów itp.

To prawda, że istnieją inne czynniki (na przykład wulkanizm, zmiany orbity i osi Ziemi, cykl słoneczny), ale liczne badania naukowe wskazują, że większość globalnego ocieplenia ostatnich kilkudziesięciu lat zawdzięczamy wysokiemu stężeniu gazów cieplarnianych (dwutlenek węgla, metan, tlenki azotu i inne), emitowanych głównie z powodu działalności człowieka. Ich koncentracja w atmosferze stanowi przeszkodę, aby ciepło promieni słonecznych odbitych od ziemi rozproszyło się w przestrzeni. Zwiększa to szczególnie wzorzec rozwoju opartego na intensywnym wykorzystaniu paliw kopalnych, stanowiący centrum światowego systemu energetycznego. Swój wpływ miała również narastająca praktyka zmiany sposobu użytkowania gruntów, głównie wylesianie dla celów rolniczych. (Papież Franciszek, encyklika *Laudato si'* 23)

Skutki degradacji środowiska

Skutkami działalności człowieka są zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby, co prowadzi do chorób i przedwczesnej śmierci wielu ludzi. Uwalniane do atmosfery gazy cieplarniane powodują także ocieplenie klimatu, a następnie topnienie lodowców, wzrost poziomu morza, susze, powodzie i huragany. Największe konsekwencje tych zjawisk odczuwają ludzie najsłabsi:

Degradacja środowiska i degradacja społeczeństwa wyrządzają szczególną szkodę najsłabszym mieszkańcom planety: „Zarówno wspólne doświadczenia życia codziennego, jak badania naukowe wskazują, że najpoważniejsze skutki wszystkich przestępstw przeciwko środowisku znoszą ludzie najubożsi”. Na przykład wyczerpywanie się zasobów rybnych szkodzi szczególnie osobom żyjącym z rybołówstwa tradycyjnego, które nie mają innego źródła utrzymania, zanieczyszczenie wody dotyka szczególnie najbardziej potrzebujących, których nie stać na kupno butelkowanej wody mineralnej, a podnoszenie się poziomu morza szkodzi głównie uboższej ludności mieszkającej nad morzem, która nie ma gdzie się przeprowadzić. Wpływ aktualnej niesprawiedliwości uwidacznia się również w przedwczesnej śmierci wielu biednych, w konfliktach wynikających z braku zasobów i wielu innych problemach, które nie znajdują dostatecznie dużo miejsca w programach instytucji światowych. (*Laudato si'* 48)